

Principy a požadavky SP ČR v daňové oblasti

Zpracoval: Expertní tým SP ČR pro daně a pojištění, říjen 2015

A) Daně, pojistné a výkazní povinnosti – Principiální shrnutí

Odvody finančních prostředků ze soukromého do veřejného sektoru a související povinnosti by neměly odrazovat od motivace podnikat a přinášet přílišnou zátěž a rizika pro poctivé daňové subjekty.

- Poskytnutí dostatečné a včasné informovanosti o střednědobých záměrech a zajištění minimální legisvakanční doby zlepšuje možnosti plánování a snižuje náklady související se změnami, jako jsou například úpravy systémů či smluv.
- Svaz podporuje boj proti daňovým únikům, konkrétní podpora se týká například zavedení elektronické evidence tržeb. Opatření snižující daňové a odvodové úniky s cílem zajistit rovné podmínky v hospodářské soutěži nesmí ale výrazně přenášet náklady a rizika na poctivé subjekty. Opatření musí být zaváděna systematicky, musí mít kvalitně zajištěnou osvětu, technickou stránku z pohledu funkčnosti, jednoduchosti a bezpečnosti a musí být komplexně vyhodnocována.
- Za současných podnikatelských podmínek českého prostředí a v souladu se zahraničními doporučeními požadujeme neprovádět ani nepřipravovat zvyšování sazeb přímých daní v žádné podobě.
- Novelizace daňových zákonů by měla být hodnocena dle dopadu na konkurenční a motivační podnikatelské prostředí. Připravované daňové záměry by měly naplňovat hospodářské priority a vycházet mimo jiné z diskuse s těmi, kterých se opatření přímo dotýkají.
- Postupy finanční správy při zajištění výběru daní by měly vycházet také z principu, že primárním úkolem podnikatele je „podnikání“ a tvorba přidané hodnoty. Příkladem daného přístupu by mohlo být respektování nezáměrných chyb z počátku zavádění nových nástrojů nebo nezadržování nesporných částí daňových odpočtů DPH.
- V rámci cíle snížení administrativní zátěže požadujeme připravit informační systém, který umožní propojit data získaná v souvislosti s výběrem daní a pojistného a využít je ke snížení administrativní náročnosti poctivých daňových plátců. Podnikatelé by uvítali předložení konkrétních návrhů obsahujících prvky jako je odstranění duplicitních povinností (zjišťování stejných údajů různými orgány státní správy), zvýšení uživatelské úrovně některých systémů či efektivní využití získaných dat.

Konkrétní požadavky prosazované SP ČR naleznete v části „C“

B) Daně, pojistné a výkazní povinnosti – Body do Programového prohlášení SP ČR

- Spustit testovací rozhraní ke kontrolnímu hlášení DPH nejpozději v listopadu 2015. Vyhodnotit počáteční období ostrého zavedení kontrolního hlášení a v případě problémů umožnit určité „toleranční období“ ze strany finanční správy.
- Spustit systém elektronické evidence tržeb. Zajistit:
 - maximální funkčnost, bezchybnost a kvalitu technické stránky,
 - zdarma volně stažitelný software funkční i na velmi jednoduchých zařízeních s jednoduchými operačními systémy,
 - dokončení analýzy dopadu evidence tržeb pro jednotlivé obory podnikání s cílem minima výjimek,
 - profesionální osvětu jak pro dotčenou podnikatelskou tak i pro širší veřejnost.
- Při sporných případech daňového zvýhodnění VaV zajistit posudky znalců na danou problematiku, kteří posoudí přítomnost ocenitelného prvku novosti a vyjasní výzkumnou nebo technickou nejistotu. Rovněž opětovně rozšířit odčitatelné položky na VaV o certifikace. Zajistit stejné proškolení pracovníků správců daně a odborné veřejnosti z oblasti VaV.
- Zajistit pravidelné vyhodnocování uplatňování daňových zákonů finanční správou v praxi.
- V souladu se záměrem podpory vzdělávání v reálném pracovním prostředí doplnit metodiku, která zajistí osvobození příjmů z praxe od zákonných odvodů i u studentů vysokých škol.
- Přijmout změny v legislativě, aby v případě dlouhotrvajících neefektivních daňových kontrol či při postupu odstraňování pochybností byly plně kompenzovány skutečné náklady podnikatelů spojené se zadržením prostředků. Upravit postup finančních úřadů a související legislativu tak, aby byla vrácena část nadměrných odpočtů DPH, která není sporná.
- Přijmout konkrétní opatření na snížení administrativní zátěže.
 - Zrušit povinnost vyžadování kopií podkladů při exekučních srážkách a insolvenčních okresním správám sociálního zabezpečení vystavovaných k příloze k žádosti o dávku nemocenského pojištění.
 - Zjednodušit postup v případě administrace daňového zvýhodnění na dítě na straně zaměstnavatele a zvýhodnění ve vztahu „jedno dítě, druhé dítě, třetí a každé další vyživované dítě“ poskytovat až v rámci ročního zúčtování daně nebo daňového přiznání.
 - Nastavit informační systém, který umožní propojit data získaná v souvislosti s výběrem daní a sociálního a zdravotního pojistného.

C) Daně, pojistné a výkazní povinnosti – Souhrn principů a požadavků z pohledu SP ČR v daňové oblasti

Daňové prostředí

- Zpracovat střednědobý program změn v daňové legislativě s cílem zajištění potřebné míry předvídatelnosti a osvěty.
- Při změně zákonů zajistit dostatečnou a včasnou informovanost o předpokládaných změnách, garantovat potřebnou dobu na zapracování požadovaných změn, minimálně 6 měsíců před nabytím účinnosti zákona a v případě významnějších změn i delší. Poskytnout prostor pro testování systémů a vyhodnocení správnosti naplňování nově zaváděných povinností bez hrozeb sankcí.
- Při zavádění nových opatření kromě zajištění efektivní osvěty dotčených subjektů akceptovat v odůvodněných případech „toleranční období“ po nabytí účinnosti příslušného předpisu (období bez sankcí, pouze s upozorněním) ze strany finančních úřadů ve vztahu k těm, kteří se v dobré víře snaží řádně plnit své povinnosti, a vytvářet klientské prostředí.
- Při přípravě návrhů zvážit nutnost změn s ohledem na zaběhnutou praxi, dopady na konkurenceschopnost a motivační podnikatelské prostředí a zároveň usilovat o srozumitelnost pro uživatele (preferance před „formulační právní dokonalostí“). V rámci návrhů změn důsledně zohlednit problémy dopadů z titulu adaptace daňového poplatníka (náklady, komplikovanost úprav systémů, srozumitelnost).
- Zlepšit spolupráci s finanční správou při aplikaci daňových zákonů a uplatnit klientský přístup. Zajistit pravidelné vyhodnocování uplatňování daňových zákonů finanční správou v praxi.
- V rámci přípravy státního rozpočtu s cílem stabilizovat veřejné finance preferovat úsporná opatření na straně vládních výdajů před zvyšováním daní, a to nikoliv cestou snižování klíčových investičních výdajů, ale například systémovými změnami, úsporami provozních výdajů, změnami v oblasti hospodaření s majetkem či snížením výdajů na externí služby.

Boj proti daňovým únikům

- Realizovat opatření snižující daňové a odvodové úniky s cílem zajistit rovné podmínky v hospodářské soutěži. V rámci boje proti daňovým únikům preferovat cílená opatření, nepřenášet náklady a rizika na poctivé subjekty.
- Komplexně vyhodnotit zaváděná opatření v boji proti daňovým únikům, včetně analýzy dopadů na poctivé daňové subjekty. Jakékoliv další návrhy nesoucí s sebou dodatečné náklady a povinnosti pro podnikatele nezavádět, ale nejprve vyhodnotit slibované efekty z dříve přijatých a v současné době navržených opatření. V rámci hodnocení provést vyčíslení změn jednotlivých zavedených opatření boje proti daňovým únikům obsahující jak dopad na daňový výběr tak na náklady a povinnosti firem v souvislosti se změnami. Zjištěné hodnoty porovnat s původními odhady.
- Vzhledem k rostoucím informačním povinnostem a s tím spojeným množstvím vybraných dat maximalizovat zajištění jejich bezpečnosti.
- Spustit testovací rozhraní ke kontrolnímu hlášení DPH nejpozději v listopadu 2015. Vyhodnotit počáteční období zavedené kontrolního hlášení a v případě problémů umožnit určité „toleranční období“ ze strany finanční správy.

- Spustit systém elektronické evidence tržeb.
- Zajistit maximální funkčnost, bezchybnost a kvalitu technické stránky systému evidence tržeb při zajištění hospodárnosti vynakládání veřejných výdajů při přípravě systému na straně finanční správy, včetně zajištění zdarma a volně stažitelného softwaru, který bude kompatibilní se všemi systémy a funkční i na velmi jednoduchých zařízeních s jednoduchými operačními systémy. Zároveň zabezpečit možnost systému finanční správy efektivně pracovat s daty a případné napojení na další systémy.
- Dokončit analýzu dopadu evidence tržeb pro jednotlivé obory podnikání, která by zajistila skutečné minimum výjimek a případně (ve velmi specifických objektivně odůvodněných případech) vytvořila pouze krátké a jasně definované přechodné období pro to, aby bylo možné zajistit snazší implementaci. Zamezit politickému odkládání zavedení evidence tržeb a riziku, že bude aplikován pouze pro dnes v zákoně specifikované skupiny (ubytovací a stravovací služby, velko a maloobchod) a že z „dočasných výjimek“ se nestane výjimka trvalá, což by odporovalo původnímu návrhu.
- Zajistit profesionální osvětu systému evidence tržeb, a to jak pro dotčenou podnikatelskou tak pro širší veřejnost.
- Vyjmout z návrhu úpravy na prokazování původu majetku právnické osoby, které vedou účetnictví a podávají daňová přiznání a kde má finanční správa řadu standardních nástrojů k prověřování právnických osob. Zamezit jakékoliv retroaktivitě a zavedení nových povinností ve vztahu k minulým transakcím nad rámec současné právní úpravy a navazujících judikatur.
- Případné další rozšíření přenesení daňové povinnosti u DPH („reverse charge“) provést s jasně deklarovaným a v dostatečném předstihu známým harmonogramem s přesně vymezenými položkami a po konzultaci s dotčenými odvětvími.

Zdanění příjmů a související zákony, včetně pojistných odvodů

- vést diskusi se zástupci podnikatelů k návrhu věcného záměru novely zákona o daních z příjmů před klasickým vypořádacím řízením. V oblasti zdanění práce podložit záměry analytickými podklady obsahujícími propočty dopadů na jednotlivé skupiny podnikatelských subjektů a do diskuse zapojit sociální partnery.
- Za současných podnikatelských podmínek českého prostředí neprovádět ani nepřipravovat zvyšování sazeb přímých daní v žádné podobě.
- Nezavádět sektorové daně, které by omezily atraktivnost pro investory a zvýšily náklady pro konečné spotřebitele. Daň z příjmů právnických osob by měla zůstat atraktivní ve srovnání s regiony, se kterými „soutěžíme“ a zohledňovat celkové podmínky podnikatelského prostředí.
- Znovu zavést maximální vyměřovací základ pojistného na zdravotní pojištění, kde výše solidarity by neměla být nekonečná. Navíc dochází ke zvýšení nákladů a tím ke snižování možnosti lákat investory či vysoce kvalifikovanou pracovní sílu ze zahraničí.
- V souladu s podporou vzdělávání v reálném pracovním prostředí osvobodit příjmy z praxe od zákonných odvodů i u studentů vysokých škol.
- Při sporných případech daňového zvýhodnění VaV zajistit posudky znalců na danou problematiku, kteří posoudí přítomnost ocenitelného prvku novosti a vyjasní výzkumnou

nebo technickou nejistotu. Rovněž opětovně rozšířit odčitatelné položky na VaV o certifikace. Zajistit stejné proškolení pracovníků správců daně a odborné veřejnosti z oblasti VaV.

DPH

- Deklarovat střednědobé záměry v oblasti nastavení sazeb DPH.
- Naplnit slib, že díky zavedení kontrolního hlášení DPH budou rychleji vypláceny nadměrné odpočty.
- Přijmout změny v legislativě, aby v případě dlouhotrvajících neefektivních daňových kontrol či při postupu odstraňování pochybností byly plně kompenzovány skutečné náklady podnikatelů spojené se zadržením prostředků.
- Upravit postup finančních úřadů a související legislativu tak, aby byla vrácena část nadměrných odpočtů DPH, která není sporná. Zajistit právní úpravu účinnou od 1.1.2017.
- V rámci komunikace finanční správy a daňového poplatníka upravit v příslušných pokynech (metodický a zvláštní pokyny) povinnost a postup finanční správy k zajištění informovanosti daňových subjektů v případech neúčinnosti podání plynoucí z nedodržení formátu a struktury požadované správcem daně.
- Prodloužit lhůtu pro povinnost podání následného kontrolního hlášení podle §101g Zákona o DPH na základě výzvy správce daně k doplnění, změně či potvrzení údajů z „5“ na „5 pracovních“ dnů.

Evropská regulace a záměry

- U záměrů EU týkajících se zdanění příjmů jako je například společný (konsolidovaný) daňový základ důkladně sledovat předkládané návrhy a požadovat komplexní analýzu jednotlivých daňových systémů a možností sjednocení s vyhodnocením dopadů na veškeré podnikatelské subjekty v jednotlivých zemích a na hospodářské priority a specifika daných zemí. Zamezit nemožnosti národních orgánů ovlivňovat priority hospodářské politiky skrze nastavení daňového systému. Podporu vyjádřit pouze při existenci kvalitního návrhu, který nebude sporný, bude na základě diskuse s podnikatelskými subjekty skutečně znamenat zjednodušení a stabilitu, nezpůsobí nepřiměřené náklady a který bude představovat čistou výhodu pro všechny skupiny podnikatelů.
- Na evropských jednáních nadále odmítat daň z finančních transakcí, která má dopad na ztížení přístupu ke zdrojům od finančních institucí a přenesení finanční zátěže na jejich klienty, kterými jsou mj. podnikatelské subjekty. A to i v případě záměrů „posílené spolupráce“ vybraných zemí, které se ČR nezúčastní.

Výkazní povinnosti a administrativa spojená s platbou daní a odvodů

- Nastavit informační systém, který umožní propojit data získaná v souvislosti s výběrem daní a sociálního a zdravotního pojištění a využít je ke snížení administrativní náročnosti poctivých daňových plátců. Předložit konkrétní návrh obsahující prvky jako je odstranění duplicitních povinností (zjišťování stejných údajů různými orgány státní správy), zvýšení uživatelské úrovně některých systémů či efektivní využití získaných dat.

- V případě zavádění dalších plošných povinností předkládání údajů v elektronické podobě využívat primárně cesty pozitivní motivace povinných subjektů jako je zvýšení uživatelské úrovně příslušného systému, poskytování benefitů či zvýhodnění.
- Předložit konkrétní návrhy opatření vedoucích ke zjednodušení daňového systému a správy daní a pojistného při zachování nebo zvýšení daňových výnosů, jak je uvedeno v Akčním plánu vlády.
- Neprovádět rozšiřování informačních povinností daňových subjektů pouze změnou formuláře či poučení k formuláři, ale legislativní cestou.
- Včas avizovat změny formátů a struktur formulářových podání, u datových zpráv umožnit sledování změn oproti předchozí verzi a dostupnost archivu verzí.
- Na základě odborné diskuse a zahraničních zkušeností zpracovat návrh konceptu integrace správy daní a pojistného, který bude znamenat skutečné zjednodušení administrativy v oblasti odvodů (daně, pojistné).
- Hodnotit vývoj („snižování“) administrativní zátěže se zohledněním průběžně zaváděných nových povinností jako jsou například opatření v rámci boje proti daňovým únikům.
- Zrušit povinnost vyžadování kopií podkladů při exekučních srážkách a insolvenčních okresním správám sociálního zabezpečení vystavovaných k příloze k žádosti o dávku nemocenského pojištění.
- Zjednodušit roční zúčtování daně pro zaměstnavatele například zavedením elektronického formuláře „Prohlášení poplatníka daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti“, včetně souvisejícího předkládání podkladů a potvrzení taktéž v elektronické podobě.
- Zjednodušit postup v případě administrace daňového zvýhodnění na dítě na straně zaměstnavatele z důvodu časových prodlev hlášení změn poplatníkem, administrativní náročnosti a častého rizika nezáměrné chybovosti na straně zaměstnavatele. Konkrétně navrhuje daňové zvýhodnění ve vztahu „jedno dítě, druhé dítě, třetí a každé další vyživované dítě“ poskytovat až v rámci ročního zúčtování daně nebo daňového přiznání a v průběhu roku daňové zvýhodnění na všechny děti poskytovat ve stejné výši. Dále zrušit povinnost poplatníka k zápisu pořadí (ke změně/stanovení výše daňového zvýhodnění) v případě změny počtu vyživovaných dětí, pokud má v daňovém prohlášení všechny potřebné podklady v pořádku (tuto změnu daňového zvýhodnění by mohl provést plátec).
- Navýšit kapacity v aplikaci EPO („Elektronická podání pro finanční správu“) jak u formulářů, tak u příloh, konkrétně například řešit omezený počet položek u daňového přiznání k dani z nemovitosti či limit 4 MB u daně z příjmů fyzických osob v sekci „jiné přílohy“, který naráží v praxi na počet a velikost příloh.

Ostatní

- Znovu zavést osvobození vkladů do základního kapitálu od daně z nabytí nemovitých věcí s cílem podpory podnikání, případně nezákonné praktiky v rámci těchto operací by měly být řešeny v rámci daňového řádu.
- Zjednodušit administrativní náročnost určení soukromého použití služebních vozů s uzákoněnou alternativní možností využití paušální hodnoty bez nutnosti vést knihu jízd.
- Hledat možnosti rozšíření a zvýšení využívání editační povinnosti (institutu závazného posouzení ne/uznatelnosti nároků na odpočet).